

Skatteutskottets yttrande 2019/20:SkU7y

Den europeiska gröna given

Till Miljö- och jordbruksutskottet

Miljö- och jordbruksutskottet har gett skatteutskottet tillfälle att senast den 26 mars 2020 yttra sig över kommissionens meddelande Den europeiska gröna given (COM(2019) 640).

Skatteutskottet har beslutat att yttra sig över meddelandet i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Utskottet välkomnar kommissionens initiativ till en europeisk grön giv för Europeiska unionen och att miljö- och klimatfrågorna är högt prioriterade under den nya kommissionens mandatperiod. Utskottet anser dock i likhet med regeringen att det är nödvändigt att förslagen åtföljs av gedigna konsekvensanalyser för EU och att även konsekvenser för Sverige måste analyseras.

Utskottet stödjer dock inte kommissionens förslag om en övergång till beslutsfattande med kvalificerad majoritet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet på skatteområdet.

Utskottets överväganden

Meddelande om den europeiska gröna given

Den 11 december 2019 presenterade Europeiska kommissionen (nedan kommissionen) meddelandet om den europeiska gröna given. Enligt kommissionen är den gröna given en tillväxtstrategi, vars syfte är att ställa om EU:s politik så att den leder till ett rättvist och välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi med nettonollutsläpp 2050 och där den ekonomiska tillväxten har frikopplats från resursförbrukningen. Strategins syfte är också att skydda, bevara och förbättra EU:s naturkapital och skydda allmänhetens hälsa och välbefinnande från miljörelaterade risker och effekter.

Den gröna given är vidare en integrerad del av kommissionens strategi för att genomföra Agenda 2030 och Förenta nationernas mål för en hållbar utveckling.

Meddelandet utgör en första färdplan för de centrala politiska strategier och åtgärder som krävs för att den europeiska gröna given ska bli verklighet. En rad lagstiftningsförslag och strategier kommer enligt kommissionen att följa de närmaste åren.

Enbart nya åtgärder räcker enligt kommissionen inte till för att uppnå den europeiska gröna givens mål. Utöver att föreslå nya åtgärder kommer kommissionen därför att arbeta med medlemsstaterna och intensifiera EU:s insatser för att säkerställa att gällande lagstiftning och politik av betydelse för den gröna given genomförs på ett effektivt sett.

Nedan presenteras kommissionens förslag i de delar som berör utskottets beredningsområde.

En politik för djupgående förändringar

För att genomföra den europeiska gröna given finns det enligt kommissionen ett behov att ställa om politiken för energi, ekonomi, industri, produktion, konsumtion, storskalig infrastruktur, transporter, livsmedel, jordbruk, byggverksamhet och skatter samt socialpolitik. För att nå miljö-, klimat-, och energimålen vill kommissionen sätta ett högre värde på att naturliga ekosystem skyddas och återställs, på hållbar resursanvändning samt förbättringar av människors hälsa.

Skärpning av EU:s klimatmål för 2030 och 2050

Kommissionen avser att senast i juni 2021 se över och vid behov föreslå ändringar av alla relevanta klimatrelaterade politiska instrument, bl.a. systemet för utsläppshandel, ansvarsfördelningsförordningen, förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk samt energiskattedirektivet. Kommissionen framhäver vidare vikten av att beskattningen

är anpassad till klimatmålen. När det gäller energiskattedirektivet förespråkar kommissionen att förslaget antas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet med kvalificerad majoritet i stället för enhällighet, vilket är huvudregeln för beslut på skatteområdet.

Snabbare omställning till hållbar och smart mobilitet

Kommissionen kommer 2020 att anta en strategi för hållbar och smart mobilitet. Subventioner av fossila bränslen bör enligt kommissionen upphöra och i samband med översynen av energiskattedirektivet kommer kommissionen att granska de nuvarande undantagen från skatteplikt, bl.a. för flyg- och fartygsbränsle.

Miljöanpassa medlemsstaternas budgetar och rätt prissignaler

Kommissionen framhåller att medlemsstaternas budgetar spelar en viktig roll i omställningen. Kommissionen vill därför samarbeta med medlemsstaterna för att granska och jämföra metoder för grön budgetering. På nationell nivå menar kommissionen att den gröna given kommer att skapa förutsättningar för omfattande skattereformer och att subventioner för fossila bränslen tas bort. Kommissionens förslag om mervärdesskattesatser, som ligger hos rådet, ska enligt kommissionen antas snabbt och riktlinjerna om statligt stöd ska ses över senast 2021.

Regeringens faktapromemoria

Regeringen lämnade den 18 februari 2020 in en faktapromemoria (2019/20:FPM13) om meddelandet till regeringen. I faktapromemorian anför regeringen följande som sin preliminära ståndpunkt.

Regeringen välkomnar på ett övergripande plan meddelandet om en europeisk grön giv för Europeiska unionen och att miljö- och klimatfrågorna prioriteras högt under den nya kommissionens mandatperiod. Det är angeläget att den höga ambitionen omsätts i konkret politik och lagstiftning. Förslagen behöver åtföljas av gedigna konsekvensanalyser för EU. Konsekvenserna för Sverige behöver också analyseras noga. Regeringen välkomnar särskilt förslag med tydligt europeiskt mervärde och där den europeiska plattformen kan användas för att lösa gränsöverskridande miljö- och energiproblem. När reglering behövs på EU-nivå är det viktigt att ta hänsyn till att kostnads-effektiviteten för specifika åtgärder kan skilja sig åt mellan medlemsstater och beroende på när i tiden de genomförs. Omställningen till ett klimatneutralt och hållbart Europa måste påskyndas, omfatta alla sektorer samt genomföras på ett samhällsekonomiskt effektivt och inkluderande sätt inom ramen för långsiktigt hållbara offentliga finanser.

Regeringen stödjer ambitionen att integrera hållbarhet i all EU-politik för att nå klimat- och miljömålen. Som en konsekvens av skärpta mål för miljö och klimat behöver EU:s sektors- och genomförandelagstiftning, processer

och regelverk ses över så snart som möjligt så att dessa bidrar till, och inte motverkar, att miljö- och klimatmålen nås. För att genomföra förslag som är relaterade till den gröna given på ett effektivt sätt bör insatser integreras i redan befintliga EU-verktyg och EU-processer när det är lämpligt.

Samtidigt är det viktigt att varje politikområde hanteras inom den mest lämpliga ramen för EU-samarbetet, baserad på den fördragsfästa kompetensfördelningen och utifrån proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna.

Kvinnors och mäns klimatpåverkan skiljer sig åt, och även hur de i sin tur påverkas av klimatförändringarna. Därför anser regeringen att EU:s gröna giv måste genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv i såväl analys- som genomförande- och uppföljningsfasen.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med specifika synpunkter när de enskilda initiativen har presenterats. I detta skede har regeringen följande preliminära ståndpunkter när det gäller några av de viktigare initiativen i meddelandet.

Regeringen stödjer inte en övergång till beslutsfattande med kvalificerad majoritet på skatteområdet. Det är viktigt att respektera medlemsstaternas befogenheter på skatteområdet liksom de nationella parlamentens roll vid beslut om skattefrågor. Enhälligheten säkrar regeringens och riksdagens inflytande och befogenhet över skattefrågorna.

Regeringen ser positivt på kommissionens initiativ om en strategi för en hållbar och smart mobilitet. Det behövs en kombination av olika styrmedel, som regleringar, prissättning, finansiering och information för att minska transportsektorns utsläpp. EU behöver särskilt bidra till fler fordon med nollutsläpp eller mycket låga utsläpp, snabb elektrifiering och en övergång till hållbara förnybara drivmedel samt ökad transporteffektivitet, t.ex. genom att underlätta för överflyttning till järnväg.

Miljöambitionerna kan inte uppnås av EU på egen hand eftersom klimatförändringarna inte begränsas till nationsgränser. Genom internationellt samarbete och handel kan den globala miljöpåverkan minska, hållbar konsumtion stärkas och den cirkulära ekonomin utvecklas. Regeringen anser att användningen och utvecklingen av internationella standarder bör främjas för att undvika en fragmentering i den globala handeln. Regeringen avser därför att verka för att främja en utveckling av europeiska standarder som i största möjliga utsträckning överensstämmer med internationella standarder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar kommissionens initiativ till en europeisk grön giv för Europeiska unionen och att miljö- och klimatfrågorna är högt prioriterade under den nya kommissionens mandatperiod. Utskottet anser dock i likhet med regeringen att det är nödvändigt att förslagen åtföljs av gedigna konsekvensanalyser för EU och att även konsekvenser för Sverige måste analyseras noggrant.

Utskottet delar kommissionens bedömning att det är nödvändigt att ställa om politiken och att det därför är viktigt att även beskattningen är förenlig med miljö- och klimatmålen. Ekonomiska styrmedel bör användas för att nå klimatmålen.

Utskottet är positivt till kommissionens översyn av energiskattedirektivet och andra relevanta delar av EU:s regelverk som bl.a. kan möjliggöra en kostnadseffektiv styrning mot minskade utsläpp av växthusgaser.

Utskottet stödjer dock inte kommissionens förslag om en övergång till beslutsfattande med kvalificerad majoritet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet på skatteområdet. Utskottet anser att förslaget om en ändrad beslutsprocess för skattepolitiken leder till en urholkning av medlemsstaternas skattesuveränitet. Medlemsstaternas möjligheter att införa och behålla egna nationella skatteregler är en mycket viktig princip som utskottet anser måste värnas. Det är viktigt att respektera medlemsstaternas befogenheter på skatteområdet liksom de nationella parlamentens roll vid beslut om skattefrågor. Utskottet vill vidare framhålla att kravet på enhällighet säkrar såväl regeringens som riksdagens inflytande på och befogenheter över skattefrågorna.

Stockholm den 19 mars 2020

På skatteutskottets vägnar

Jörgen Hellman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jörgen Hellman (S), Eric Westroth (SD), David Lång (SD), Patrik Lundqvist (S), Hampus Hagman (KD), Anna Vikström (S), Joar Forssell (L), Sultan Kayhan (S), Mattias Karlsson i Luleå (M), Ann-Christine From Utterstedt (SD), Alireza Akhondi (C), Lotta Finstorp (M), Arin Karapet (M), Maria Stockhaus (M), Gunilla Svantorp (S), Ciczie Weidby (V) och Maria Gardfjell (MP).